

PROIECTUL CONDUCTEI DE GAZE NATURALE
NORD STREAM
ȘI IMPLICAȚIILE SALE STRATEGICE
NOTĂ INFORMATIVĂ

Rezumat:

Proiectul conductei de gaze naturale Nord Stream (NSGP) scoate în evidență tensiunea actuală din relațiile dintre UE și Rusia, subliniind problema înțelegerilor bilaterale care subminează o abordare comună a UE față de Rusia. Polonia și statele baltice au criticat cu vehemență Germania pentru semnarea acestui acord cu Rusia, despre care pretind că este exagerat de costisitor, că dăunează solidarității din cadrul Uniunii Europene și că ar putea avea implicații în ce privește securitatea. Numirea fostului cancelar german, Gerhard Schröder, ca președinte al consiliului supervisor al Nord Stream a fost, de asemenea, criticată. Statele nordice au subliniat importanța aspectelor de mediu. Comisia Europeană a sprijinit acordul în cadrul Rețelelor Trans-europene de Transport (TENS) și în cadrul eforturilor UE de diversificare a surselor de aprovizionare cu energie. Rusia a promovat acordul susținând că va asigura aprovizionarea pe termen lung cu gaze naturale a Europei. Se preconizează că în 2015 NSGP va furniza 25% din importurile suplimentare de gaze naturale necesare pentru UE25.

Există numeroase alte preocupări legate de aspectele politice, juridice, economice și de securitate ale NSGP. În multe sensuri, NSGP reflectă relațiile UE-Rusia și revelă numeroasele interese discordante din cadrul Uniunii Europene. Dintr-o perspectivă mai amplă, se conturează următoarele întrebări: poate UE să se pună de acord asupra a) unei politici energetice interne, b) unei politici de securitate energetică externă, c) unei abordări comune în ce privește Rusia?

PE 393.274

Prezenta notă a fost solicitată de Comisia pentru petiții a Parlamentului European.

Acest document este publicat în următoarele limbi: engleză.

Autori: Fraser Cameron, Expert, Belgia

Manuscris definitivat în decembrie 2007

Pentru exemplare, vă rugăm să vă adresați:

Dnei Claire Genta

Tel: +32 2 2832628

Fax: +32 2 2832365

E-mail: claire.genta@europarl.europa.eu

Informații despre publicațiile Direcției Generale Politici Interne:

<http://www.ipolnet.ep.parl.union.eu/ipolnet/cms>

Bruxelles, Parlamentul European

Autorul este singurul responsabil pentru opiniile exprimate în acest document, care nu reprezintă neapărat poziția oficială a Parlamentului European.

Introducere

Puține proiecte importante de infrastructură au dat naștere atâtor controverse ca proiectul conductei de gaze naturale Nord Stream (NSGP) din Marea Baltică. În anii '90, un studiu de fezabilitate ruso-finlandez privitor la instalarea unei conducte în Marea Baltică a analizat mai multe rute posibile și a conchis că ruta avută în vedere în prezent este cea mai fezabilă modalitate de a transporta gaze naturale din cele mai mari rezerve ale lumii către Europa occidentală. În 2004, Rusia și-a asigurat sprijinul Germaniei pentru proiectul de conductă, iar în septembrie 2005 partenerii au semnat un acord în prezența președintelui Vladimir Putin și a cancelarului Gerhard Schröder. Din anul 2000, Nord Stream a fost inclusă în Orientările TEN (confirmate în 2006) și, în acest sens, reprezintă o contribuție la o politică energetică europeană comună.

Compania Nord Stream, cu sediul social și sediul operațional în Elveția, a fost înființată în scopul derulării proiectului, în cooperare cu compania de stat rusă Gazprom, care deține o majoritate de 51% din acțiuni, acționarii minoritari fiind două companii energetice germane (Wintershall și E.ON Ruhrgas) și o companie olandeză (N.V. Nederlandse Gasunie). Faptul că Schröder a devenit președintele Consiliului de supervizare al companiei Nord Stream la scurt timp după încheierea mandatului de cancelar a stârnit numeroase controverse.

Proiectul NSGP

Pe fundul mării urmează să fie instalate două conducte paralele, cu un capăt în apropiere de Vîborg (Rusia) și celălalt capăt în apropiere de Greifswald (Germania). La circa 70 km distanță de insula suedeză Gotland urmează se preconizează instalarea unei platforme de deservire cu suprafața de 30m x 30m. Nord Stream va traversa Zonele Economice Exclusive ale Rusiei, Finlandei, Suediei, Danemarcei și Germaniei, precum și apele teritoriale ale Rusiei, Danemarcei și Germaniei. Va avea o lungime subacvatică de 1198km și o capacitate de până la 55 de miliarde de metri cubi pe an. Va transporta gaze naturale din zăcămintele de petrol și gaze din Iujno-Ruskoe, din peninsula Iamal, din Golful Obi și din câmpul gazifer Ștokmanovskoe. Costul estimat este de cel puțin 5 miliarde de euro.

În prezent, se așteaptă evaluările de impact asupra mediului și aprobările din partea țărilor implicate. Instalarea primei conducte este programată pentru perioada 2008-2010, urmând ca primele livrări de gaze naturale să înceapă în 2010. Conducta va avea o capacitate de transport de aproximativ 27,5 miliarde de metri cubi de gaz pe an. A doua conductă, cu o capacitate de transport similară, va fi instalată în perioada 2011-2012, iar livrările vor începe în 2012. În decembrie 2005, Gazprom a început construcția conductei de legătură pe uscat Griazovet – Vîborg, cu o lungime de 917 km; lucrările au început în Babayevo, la 351 km est de St. Petersburg. Această conductă va face legătura între conductele gazifere existente în

Siberia, cele din regiunea St. Petersburg și Nord Stream. WINGAS și E.ON Ruhrgas vor construi două conducte de legătură pe uscat, cu o lungime totală de 850 km, de la Greifswald până în sudul și în vestul Germaniei. Conform proiectului, conductele vor avea un diametru exterior de 1220 mm și o presiune maximă de 220 bari, fără compresie mediană, însă cu o platformă de deservire care va asigura întreținerea și securitatea conductei.

Conducta trebuie să treacă evaluarea de impact asupra mediului (EIM), în conformitate cu legislația internațională (Convenția Espoo) și legislația națională a țărilor vizate. Numai statele ale căror Zone Economice Exclusive sau ale căror ape teritoriale vor fi traversate de conductă au drept de veto asupra proiectului. Alte state învecinate, de exemplu Polonia sau țările baltice, au dreptul de a audia raportul, însă nu au drept de veto. Totuși, în calitate de așa-numite „părți afectate”, acestea participă la consultările periodice din cadrul Convenției Espoo, unde sunt permanent ținute la curent de compania care realizează proiectul și au ocazia de a exprima eventuale îngrijorări și de a face declarații cu privire la proiect.

Conducta va traversa așa-numitele zone economice exclusive (ZEE) ale Finlandei, Suediei și Danemarcei. Conform prevederilor de drept internațional, ZEE beneficiază de un regim juridic special, însă acest lucru nu înseamnă că un stat riveran ar putea să se opună cu ușurință (adică din motive politice) proiectului NSGP, interzicându-l prin veto. Toate statele se bucură de dreptul de a instala cabluri și conducte submarine, precum și echipamentele aferente funcționării acestor infrastructuri, în zonele economice exclusive ale celorlalte state. Totuși, când se prevalează de acest drept, statele respective „vor acorda considerația cuvenită drepturilor și îndatoririlor statului riveran și se vor conforma legislației și reglementărilor adoptate de statul riveran”. În acest moment, se impune să precizăm că în 2007 Nord Stream s-a adresat Estoniei solicitând permisiunea de a analiza o posibilitate de dispunere a conductei în zona economică exclusivă estoniană. Guvernul Estoniei a respins cererea, în urma unei aprinse dezbateri politice publice.

Argumentele

Cei în favoarea proiectului NSGP susțin că este un proiect major de infrastructură între Rusia și UE, care va spori securitatea energetică a Uniunii Europene în general și mai ales a Germaniei, prin sporirea capacității și înființarea unei rute de tranzit suplimentare. Miile de kilometri de conducte submarine instalate la nivel mondial demonstrează că soluțiile submarine sunt o alternativă acceptată la nivel internațional la conductele gazifere de pe uscat. De asemenea, NSGP ar diminua riscul crescut de coliziune între petroliere în Marea Baltică, unde traficul este intens. Pentru a transporta aceeași cantitate de energie pe Marea Baltică pe cale navală, ar fi nevoie de 500-600 de transportoare de gaze naturale lichefiate sau 160-170 de petroliere anual.

Pentru alții, însă, proiectul înseamnă o reducere a securității energetice, deoarece sporește dependența energetică a UE față de Rusia. Există temeri că în viitor Rusia ar putea folosi conducta ca mijloc de șantaj împotriva altor țări de tranzit, cum ar fi Polonia sau Ucraina. În alte interpretări, conducta ar fi un mijloc folosit de Rusia pentru a crea discordie între statele membre UE și ar exprima caracterul bilateral tot mai pronunțat al relațiilor germano-ruse.

Opiniile Uniunii Europene

Uniunea Europeană a declarat în 2000 că proiectul face parte din Orientările privind rețelele energetice trans-europene („TEN-E”). Acest statut a fost confirmat din nou în analiza de la mijlocul anului 2006¹, când comisarul pentru energie, Andris Piebalgs, s-a pronunțat în favoarea NSGP. „Consider că această conductă este foarte binevenită pentru securitatea aprovizionării cu energie a Europei. Cu cât avem mai multe posibilități de transport al gazului, cu atât mai bine. Cu cât avem mai multe conducte, cu atât mai sigură este aprovizionarea. Singura întrebare este dacă în cursul lucrărilor de instalare vor fi respectați toți factorii de mediu relevanți, dar și acest lucru îl văd într-o lumină pozitivă.”²

Polonia

Polonia, în special, s-a plâns că nu a fost consultată de Germania înainte de luarea deciziei. În cazul în care ar fi necesară o nouă conductă pentru transportul gazelor naturale, Polonia ar fi preferat o conductă pe uscat pe teritoriul său, opțiune despre care susține că ar fi mai logică din punct de vedere economic. Motivul care stă la baza acestor critici este că în prezent conductele de gaze naturale spre Europa occidentală trec fie prin Ucraina, fie prin Belarus și Polonia. Conform analizei riscului, efectuată în prezent de Polonia și influențată de neîncrederea tradițională atât față de Rusia, cât și față de Germania, NSGP va da Rusiei posibilitatea de a întrerupe alimentarea Poloniei cu gaze naturale în situații de criză politică, permițându-i să ocolească (și astfel să „izoleze”) Polonia fără a întrerupe aprovizionarea cu gaz a Germaniei.

În aprilie 2006, Radek Sikorski, ministrul apărării la momentul respectiv și în prezent ministru de externe, a declarat că „Polonia are o sensibilitate particulară față de coridoarele și înțelegerile încheiate fără știrea sa. Aceasta a fost tradiția Acordurilor de la Locarno, a Pactului Ribbentrop-Molotov... Toate acestea s-au întâmplat în secolul XX. Nu vrem să se repete.”³ Kremlinul a reacționat caracterizând atitudinea Poloniei drept „isterică”, guvernul german a numit-o „o comparație absurdă”, iar Comisia Europeană a considerat că „nu este de ajutor”. Într-o scrisoare adresată la 29 mai 2007 ziarului *Financial Times* de către ministrul polonez al apărării naționale și de alți doi miniștri, Nord Stream a fost descris ca fiind „cea mai revoltătoare încercare a președintelui Putin de a crea discordie și de a leza Uniunea Europeană; pentru Uniune, ar fi un dezastru economic și geopolitic.”⁴ Scrisoarea se referă la faptul că proiectul a fost inițiat de Gerhard Schröder în absența consultărilor cu partenerii săi din UE și califică proiectul drept „absurd” din punct de vedere economic.

La 23 aprilie 2007, ministrul polonez al economiei, Piotr Wozniak, a dat o declarație în care spunea că, din moment ce conducta trece prin zona economică a Poloniei, Nord Stream va

¹ Memorandumul Comisiei:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/06/304&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

² Discurs la Ost-West Wirtschaftsclub, Munchen, 13.10.2006

³ Acestea sunt afirmațiile scandaloase citate pe scară largă ca fiind chiar cuvintele rostite de Sikorski la o conferință transatlantică la Bruxelles, pe 30 aprilie 2006.

⁴ <http://www.ft.com/cms/s/db259cf2-0cb7-11dc-a4dc-000b5df10621.html>

trebui să respecte dispozițiile legislației polone. „Dacă Nord Stream nu se conformează tuturor reglementărilor de procedură stabilite prin Convenția Espoo, printre altele, dacă rezultatul evaluării de impact asupra mediului nu este pozitiv, construcția conductei de gaze naturale nu va începe”.

De fapt, zona la care se face referire este una cu situație incertă, situată în apele de frontieră disputate între Polonia și Danemarca și aflată sub jurisdicția ambelor țări. Recent, traseul conductei a fost modificat, iar acum trece pe la nord de Bornholm. În virtutea acestei decizii, se păstrează o distanță și mai mare față de haldele de depozitare a deșeurilor militare, spre satisfacția autorităților daneze, și se evită zona disputată dintre Bornholm și litoralul polonez.

Germania

La baza deciziei Germaniei de a continua proiectul au stat îngrijorarea cu privire la eventuale tulburări în țările de tranzit, de exemplu în Belarus, și dorința de a asigura securitatea pe termen lung a aprovizionării cu gaze naturale. Cancelarul Schröder a promovat intens proiectul de conductă, cu sprijinul tuturor partidelor. Ulterior, a fost intens criticat pentru că, la scurt timp după încheierea mandatului de cancelar, a acceptat funcția de președinte al consiliului de supervizare al Nord Stream. Au existat unele speculații conform cărora Angela Merkel va anula înțelegerea la preluarea mandatului de cancelar, însă poziția Germaniei a rămas neschimbată. Guvernul german susține că a invitat Polonia să participe la proiect, însă Varșovia a refuzat. De asemenea, Nord Stream susține că Wingas (o subsidiară a BASF) s-a oferit să conecteze rețeaua gaziferă a Poloniei la conducta Opal, care va fi aprovizionată de Nord Stream, însă polonezii nu au dat curs acestei oferte. Comportamentul și retorica polonezilor au creat o iritare generală la Berlin, deși unii recunosc că guvernul german ar fi putut să trateze problema cu mai multă abilitate. Vizita efectuată la Berlin la mijlocul lui decembrie de către noul prim-ministru polonez, Donald Tusk, pare să fi atenuat vehemența Poloniei.

Finlanda

Atât președintele, cât și primul-ministru al Finlandei și-au declarat explicit sprijinul politic față de proiect. Într-un interviu acordat pentru Deutsche Welle la 4 mai 2007, președintele Tarja Halonen a declarat că principalele obiecții ale Finlandei față de conductă sunt ecologice, mai degrabă decât politice. A adăugat că, în opinia ei, aceste obiecții se pot soluționa. Premierul Vanhanen a declarat: „În primul rând, avem nevoie de o nouă conductă de gaze naturale între Rusia și Europa Centrală. (...) În același timp, face parte din parteneriatul nostru strategic cu Rusia – acesta e cel mai important argument. (...) Nu înțeleg care ar putea fi obiecțiile de securitate.”⁵

Suedia

⁵ Interviul acordat cotidianului estonian Eesti Päevaleht în cursul unei vizite oficiale în Estonia, publicat la 14 septembrie 2007.

Agencia de Protecție a Mediului din Suedia a solicitat consorțiului să analizeze și alte posibilități de dispunere a traseului conductei. Grupările ecologiste suedeze sunt îngrijorate mai ales de faptul că traseul conductei e prea apropiat de rezervația marină de lângă Gotland, o mică insulă din centrul Mării Baltice. Ecologiștii afirmă că lucrările de construcție ar putea elibera substanțele toxice de pe fundul mării, cu consecințe nocive pentru flora și fauna din apele din jurul insulei suedeze. De asemenea, pescarii din Gotland se tem pentru siguranța plaselor lor, deși, în urma unui seminar organizat recent la Malmo cu pescarii, temerile lor s-au mai redus. Cele mai mari temeri sunt provocate de tonele de armament chimic rămase pe fundul mării din al doilea război mondial. În afară de obiecțiile ecologice, unii politicieni suedezi se tem de posibilitatea utilizării conductei pentru spionaj (a se vedea mai jos). Ca răspuns la toate aceste îngrijorări, Nord Stream a oferit autorităților suedeze acces nelimitat la toate instalațiile sale.

Danemarca

Danemarca și-a exprimat îngrijorarea față de impactul proiectului asupra insulei Bornholm, însă noul traseu al conductei va trece la nord de insulă, conformându-se astfel cerințelor formulate de Copenhaga.

Estonia

Estonia s-a opus proiectului din motive politice și de mediu. Totuși, s-ar putea obiecta că a fost contradictoriu să se solicite cea mai ecologică rută, și în același timp să se refuze autorizațiile pentru desfășurarea studiilor necesare. Pe durata anului 2007, Nord Stream a avut un dialog amplu cu Estonia, la toate nivelurile, inclusiv patru întâlniri la nivel de miniștri și numeroase consultări de lucru cu autorități, politicieni, presă, agenți economici și societatea civilă. Estonia analizează acum adoptarea unui proiect de lege prin care apele sale teritoriale din Golful Finic să se extindă de la 3 mile marine la 12 mile marine.

Letonia

Letonia a avut declarații publice moderate față de NSGP. În prezent, examinează diverse posibilități de a-și asigura aprovizionarea cu energie în viitor.

Lituania

Și Lituania a făcut puține declarații publice, cu excepția celor în care își exprimă îngrijorarea față de eventualele riscuri ecologice.

Aspecte de mediu

Principalele aspecte de mediu care creează îngrijorare sunt habitatele păsărilor, stocurile de pește și faptul că fundul mării este deja foarte contaminat. Lucrările de construcție preconizate ar putea stârni sedimentele nocive, răspândindu-le în mediul înconjurător și

sporind gradul de poluare a apei. În general, se pare că riscurile de mediu ar putea surveni în etapa de construcție, mai degrabă decât în etapa de exploatare a conductei.

O problemă specifică o constituie munițiile chimice și convenționale depozitate pe fundul mării după primul și al doilea război mondial. În raportul său din 1994, HELCOM a constatat că pe fundul mării se află circa 40 000 de tone de muniție chimică, și a conchis că „riscurile legate de recuperarea munițiilor chimice sunt ridicate. Prin urmare, Grupul recomandă ca munițiile chimice din zona Convenției Helsinki să nu fie recuperate.”

Conform declarațiilor Nord Stream, traseul conductei a fost planificat în așa fel încât să nu treacă prin haldele cunoscute; urmează ca în 2007 compania însăși să desfășoare cercetări mai detaliate în această privință.

Aspecte strategice și de securitate

Obiecțiile de securitate ale Poloniei și ale statelor baltice vizează două probleme. Mai întâi, NSGP ar putea încuraja Rusia să șantajeze alte state. De exemplu, ce s-ar întâmpla dacă Rusia ar întrerupe transportul gazelor pe rutele de tranzit de pe uscat? În parte ca răspuns la această îngrijorare, Germania a propus o clauză europeană de solidaritate energetică. Susținătorii proiectului afirmă că Rusia este de 40 de ani un furnizor de încredere al Europei în ce privește aprovizionarea cu gaze naturale, chiar și în timpul Războiului Rece, și ce motive ar avea să întrerupă aprovizionarea acum? În fond, Rusia depinde la fel de mult de exporturile sale către Europa pe cât de mult depinde Europa de importul de energie. O problemă conexă este cea a posibilei scăderi a taxei de tranzit percepute de Polonia și Ucraina, ca urmare a NSGP. Din ambele îngrijorări reiese cât de important este ca UE să convină asupra unei politici energetice comune, care să asigure securitatea aprovizionării pentru toate statele membre.

Al doilea aspect, dimensiunea militară și de securitate a NSGP, a fost adus în discuție pentru prima oară chiar de Rusia. Într-un interviu televizat din octombrie 2006, președintele Putin a afirmat că „rolul flotei rusești este de a ne proteja interesele economice din zona Mării Baltice [...] Protecția conductei nord-europene, care furnizează energie clienților noștri din Europa Occidentală, este una dintre cele mai importante priorități ale noastre.” Nord Stream s-a pronunțat foarte clar împotriva oricăror speculații cum că platforma sau conducta ar putea constitui obiectul unor atacuri teroriste; cu toate acestea, rămâne neclar împotriva a ce fel de amenințări se pregătește Rusia sau compania.

Totuși, declarația lui Putin a dat naștere la îngrijorări, mai ales în Suedia, legate de posibilitatea ca marina rusească să-și reia activitățile de patrulare în apropierea coastei suedeze, unde urmează să fie instalată platforma de deservire. Nord Stream afirmă că platforma este necesară pentru „întreținerea și deservirea conductelor, inclusiv lansarea și recepția echipamentelor de testare și diagnostic, controlul parametrilor gazului, și amplasarea echipamentelor de izolare (a valvelor)”.

Îngrijorarea a căpătat o nouă dimensiune în 2006, când Agenția Suedeză de Cercetare în Domeniul Apărării a publicat un raport scris de Robert Larsson, în care se specula că platforma și conducta însăși „ar putea fi utilizate ca platforme-senzor pentru serviciile de

informații, punând astfel Rusia într-o poziție mai avantajoasă în Marea Baltică din acest punct de vedere.”⁶ Informațiile pe care le-ar putea obține Rusia s-ar putea referi la Suedia, marina finlandeză, sau submarinele și vehiculele de suprafață ale NATO, aflate în zonă. În noiembrie 2006, ministrul suedez al apărării la momentul respectiv, Mikael Odenberg, era de aceeași părere: „Rușii vor putea s-o exploateze ca platformă de colectare a informațiilor, ceea ce este o problemă.”⁷

Într-un interviu acordat postului național de radio suedez în februarie 2007, ambasadorul Rusiei la Stockholm, Alexander Kadakin, a făcut comentarii destul de lipsite de diplomație la adresa dezbaterii ce avea loc în Suedia, spunând: „Nu pot să înțeleg ce fel de idiot ar putea să-i raporteze așa ceva superiorului său”, și că dacă Rusia ar vrea să spioneze Suedia, n-ar avea nevoie de nicio platformă, deoarece „deja avem posibilitatea să vedem prin satelit, în timp real, numerele de înmatriculare ale tuturor mașinilor din Stockholm.”⁸

Directorul tehnic adjunct al Nord Stream, Dirk von Ameln, a replicat la începutul lunii iunie 2007, anunțând că Paza de Coastă suedeză va fi singura autoritate însărcinată cu protecția platformei față de eventualele amenințări, și că alte autorități suedeze vor fi „mai mult decât binevenite” s-o inspecteze.⁹

Într-un raport publicat de parlamentul finlandez în iulie 2007 se afirmă că „intensificarea activităților militare ruse din Marea Baltică nu se datorează conductei gazifere din Marea Baltică”. De asemenea, armata finlandeză a respins ideea că instalarea conductei ar putea reprezenta o amenințare militară.¹⁰

Concluzie

În general, procesul public declanșat de NSGP ilustrează foarte bine calea greșită de elaborare a unei politici. În primele stadii, au lipsit consultările și transparența. Situația pare să se îmbunătățească; până acum au avut loc numeroase consultări formale cu statele baltice în cadrul Convenției Espoo, în care au fost implicate oficialitățile, numeroase grupări politice

⁶ Robert Larsson, *Nord Stream, Sweden and the Baltic Sea Security (Nord Stream, Suedia și securitatea în Marea Baltică)* – versiune actualizată în martie 2007, disponibilă la <http://www.foi.se/upload/english/reports/foir2251.pdf> citate de la pag. 8.

⁷ Citate din *The Copenhagen Post* din 17-23 noiembrie 2006, p. G16, „Spionul care a venit cu conducta” de Kevin McGwin; a se vedea și *Svenska Dagbladet* din 14 noiembrie 2006, p. 14, „Platform kan bli spionbas, Sveriges regering befarar att Östersjöledningen kan skapa säkerhetspolitiska konflikter” [Platforma ar putea deveni o bază de spionaj. Guvernul suedez se teme că instalarea conductei din Marea Baltică ar putea duce la conflicte în domeniul politicii de securitate], disponibil și la http://www.svd.se/dynamiskt/inrikes/did_14058690.asp

⁸ Postul suedez Radio/Ekot, 13 februarie 2007, disponibil (în limba suedeză) la <http://www.sr.se/cgi-bin/ekot/artikel.asp?Artikel=1198646> Această declarație a avut un efect diametral opus celui scontat probabil de ambasador, adică a generat furie în rândul presei și al clasei politice suedeze, care au interpretat declarația ambasadorului drept una amenințătoare și umilitoare, în care politicienii din Comisia de securitate a Parlamentului sunt calificați drept „idioti” - a se vedea, de exemplu, “Ambassadören: [Ordföranden av riksdagens försvarskommitté Ulrica] Messing - en idiot, [“Ambasadorul declară: [președintele Comisiei de Securitate.] Messing - o idioată”] *Ezpressen* 15 februarie 2007, disponibil la <http://www.expressen.se/1.558113>

⁹ “Nord Stream har inget att dölja” [„Nord Stream nu are nimic de ascuns”], de Dirk Von Ameln, *Svenska Dagbladet* 4 iunie 2007, p. 5.

¹⁰ Raport al Parlamentului finlandez, UaVM, 7/2007; interviu la televiziunea finlandeză, 5.12.07

și organizații ale societății civile. Practic, obligațiile asumate prin Convenția Espoo constituie, în mare măsură, o garanție a transparenței. Compania Nord Stream însăși încearcă să asigure transparența printr-un site web în mai multe limbi și informații permanente despre activitățile sale. Însă mai e nevoie de multe eforturi, de consolidarea încrederii și de noi măsuri de asigurare a transparenței pentru ca acest proiect esențialmente ruso-german să devină, într-adevăr, unul european.

Deși nu ar trebui să lăsăm fără atenție îngrijorările strategice și de securitate formulate de anumite cercuri, nu ar fi rezonabil să susținem că proiectul trebuie oprit din cauza vreunei ipotetice amenințări viitoare. Moscova devine din ce în ce mai conștientă că reputația Rusiei de furnizor energetic de încredere ar avea de suferit enorm dacă s-ar încerca utilizarea BSGP în scopuri politice sau de securitate. Uniunea Europeană încercă deja să-și diversifice sursele de energie și va monitoriza îndeaproape orice tentativă a Rusiei de a utiliza BSGP în scopuri politice.

Anexa A: structurile Nord Stream

Compania ruso-germană în participațiune “Nordstream AG” s-a înființat în decembrie 2005, cu următoarele componente:

- OAO Gazprom (51%) <http://www.gazprom.com/>
- E.ON Ruhrgas (20%) <http://www.eon-ruhrgas.com>
- Wintershall AG/ BASF AG (20%) <http://www.wintershall.com>
- NV Nederlandse Gasunie (9%) <http://www.nvnederlandsegasunie.nl/>

Conducerea Nord Stream:

- Supervizare:
 - Comitetul acționarilor (Gazprom 4 locuri, E.ON 2, Wintershall 2)
 - Președinte: Gerhard Schröder
- Management:
 - Director Executiv: Matthias Warnig, președintele Consiliului Director al Dresdner Bank ZAO din Federația Rusă
- Sediul: Zug, Elveția. Reprezentanță: Moscova